

Idea jako „ne-jsoucí“

Protože pro každé skutečné (konkrétní či konkrétní) jsoucno platí, že jen jedna z jeho jsoucností může být v určité chvíli aktuální, zatímco ostatní jsou buď ještě ne-jsoucí nebo již ne-jsoucí, musíme předpokládat jakousi propojenost mezi jednotlivými „jsoucnostmi“ určitého jsoucího, která zakládá a udržuje jeho vnitřní integrovanost. Chceme-li se soustředit na tuto stránku určitého jsoucna, můžeme mluvit i „ideji“ tohoto jsoucna, aniž bychom tuto „ideu“ zaměňovali s pojmem tohoto jsoucna (prostě proto, že pojem – a ovšem zároveň příslušný intencionální model, tj. „předmět“ nebo „ne-předmět“ – je naší výkonem nebo výsledkem tohoto výkonu, tj. konstruktem, kdežto „idea“ je tím, co je společné jak samému dění jsoucna, tak i našemu pokusu o pochopení tohoto dění, eventuálně tohoto „ne-dění“, pokud bychom ještě zůstávali v zajetí zpředmětňujícího myšlení). „Idea“ v tomto pochopení tedy nejenom není součástí a složkou našeho myšlení (tj. výkonu našeho myšlení), ale není ani žádným naším myšlenkovým „konstruktem“ (vytvořeným, konstruovaným „modelem“, který je míněn, ale není součástí aktu mínění), a dokonce není ani součástí či složkou událostného dění onoho určitého (skutečného) jsoucna, což znamená, že „idea“ nemůže být dostatečně objasněna ani oním jsoucnem samým. a nemůže být dostatečně prozkoumávána jen v rámci prozkoumávání toho jsoucna samého, nýbrž musí od tohoto na jsoucno soustředěného zkoumání přejít dál, za ně či nad ně (nebo snad víc do hloubky a tedy „pod“ ně). Takováto interpretace „ideje“ pak nemůže ideu chápat jako jsoucí a tedy jsoucno, a to ani jako aspekt či součást nějakého jsoucího, ani jako nějaké samostatné jsoucno (jak tomu byl v onom „platónském“ podání, ať bylo vskutku Platónovo nebo nikoli). Patočka mířil správně, když se pokoušel (v „negativní platonismu“) – nejspíš pod vlivem Rádlovy „Útěchy“, jak jsem přesvědčen – „ideu“ pochopit a pojmut jako ne-jsoucno, jako „negativní jsoucno“.

(Písek, 070101-2.)